Minimumdoelen Nederlands

Overzicht eind groep 5

***Technisch lezen** is het decoderen van geschreven tekst.**

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kunnen alle woorden (correct en vloeiend**) 'decoderen'. kunnen teksten (correct en vloeiend) voorlezen.

** Woord of tekstbegrip maakt geen onderdeel uit van de definitie van (technisch) lezen.*

*** Met correct wordt bedoeld dat er gelezen wordt wat er staat en met vloeiend dat het lezen zonder haperingen gebeurt. Prosodie maakt geen deel van technisch lezen, omdat begrip van de tekst een voorwaarde is om met prosodie te kunnen lezen.*

***Schrijven** is het vormgeven van letters, cijfers, lees- en rekentekens in het platte vlak.*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kunnen letters, woorden en zinnen schrijven met de juiste toepassing van het traject, rechte en gebogen lijndelen, stand van de neerhalen tussen de grondlijn en hulplijnen. kunnen letters en lettercombinaties op de juiste wijze onderling verbinden tot woorden. kunnen bij het schrijven van zinnen een correcte woordspatie hanteren. kunnen de leestekens . , ? ! : ; “ ‘ () schrijven. kunnen op papier de kantlijn en witruimtes tussen opdrachten hanteren. kunnen schrijven binnen een liniatuur met een romphoogte van 4 mm. kunnen kritisch reflecteren op eigen schrijfproducten aan de hand van de vormgevingscriteria: uitvullen, recht en gebogen en evenwijdigheid.

***Spellen** is uit het hoofd een woord opschrijven.*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kunnen alle klankzuivere woorden spellen. kunnen woorden met de volgende categorieën spellen: o deftig (vorm, melk, berm, zalm) o ei/ij o au/ou o ch

	o eer, oor, eur, eel, ool, eul (veer, voor, deur, veel, kook, heul) o nk o ng o aai-ooi-oei o uw-eeuw-ieuw o alle klankgroepen incl. eind-a (pa) en eind-o (zo) o eind-d en eind-b o voorvoegsels (be-, ge-, ver-, etje, aatje) o achtervoegsels 1 (-ig, -lijk, heid en teit) o verklein 1 (je, pje, tje) o enen (tekenen), eren (tetteren), elen (verkruimelen) o hoofdletters 1 (eigennamen, begin zin, aardrijkskundige namen, talen, volkeren) o s als c voor e, i, ei, ij (cent, circa, cijfer) o k als c voor a, o, u (cola, cake, cape, carnaval, abacus, cursus) o i als in kilo en liter (is een regel voor te maken) o ies als isch (komisch) o x (taxi, textiel, extra, maximaal) en q (qua, aquarium, cheque) o leenwoorden 1 (chef, politie, garage). kunnen werkwoorden spellen: o hele werkwoord o werkwoorden in de tegenwoordige tijd o zwakke en sterke werkwoorden in de verleden tijd

Grammatica *is het systeem en de verzameling regels van een taal en omvat woordsoorten (morfologie) en zinsbouw (syntaxis).*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kennen de redekundige begrippen en kunnen deze herkennen: o zinsdeel o regel o spatie o onderwerp o persoonsvorm o werkwoordelijk gezegde kennen de taalkundige begrippen: o lidwoord o zelfstandig naamwoord o eigennaam o bijvoeglijk naamwoord o voegwoord o telwoord

	o voorzetsel o hele werkwoord o voltooid deelwoord o grondwoord o samenstelling o afleiding o voegwoord kennen de grammaticale concepten: o getal: enkelvoud en meervoud o 1e, 2e, 3e persoon enkelvoud/meervoud o tegenwoordige tijd o verleden tijd o ik-vorm of stam* o sterke en zwakke werkwoorden o enkelvoudige en samengestelde zinnen o ontkennende zin o vragende zin o stellende zin o gebiedende wijs

**Het is mogelijk om de werkwoordspelling met of zonder stam te onderwijzen.*

***Stellen** is communiceren (van o.a., gedachten, ervaringen, ideeën en kennis) via geschreven taal.*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kennen het onderscheid tussen fictie en non-fictie. kunnen de volgende tekstsoorten herkennen: o verhalend: persoonlijk en fictief o feitelijk: verslag, procedure o evaluerend: recensie kunnen de volgende tekstconventies correct gebruiken: o interpunctie o titel o alinea's o verwijs,- verbindings- en signaalwoorden kunnen een tekst schrijven op basis van de tekstgenres: o persoonlijk verhaal o fictief verhaal o verslag o procedure

	o recensie kunnen kernwoorden, schema's of eenvoudige lijstjes noteren om teksten of mondelinge informatie uit vakdisciplines te onthouden of te ordenen. kunnen teksten of mondelinge informatie uit vakdisciplines samenvatten in korte zinnen. kunnen structuur in een tekst aanbrengen: begin, midden en eind.

Spreken *is een vorm van mondelinge communicatie waarmee de spreker contact legt, informatie overdraagt of een boodschap deelt.*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kunnen verstaanbaar spreken met aandacht voor uitspraak van het Standaardnederlands en zinsaccent. kunnen bij het spreken gepaste woordkeuze en correcte zinsconstructies gebruiken. kunnen ideeën, gedachten en verworven inzichten samenhangend formuleren. kunnen meningen met argumenten onderbouwen op basis van hun vakspecifieke kennis en voorkennis. kunnen bij het vertellen of presenteren afstemmen op het spreekdoel en het publiek. kunnen bij het vertellen of presenteren gebruik maken van hulpmiddelen wanneer die de boodschap ondersteunen. kunnen doelgericht deelnemen aan mondelinge interactievormen zoals dialoog, debat en groepsgesprek en hierbij de volgende interactiestrategieën toepassen: o inspelen op de inbreng van de gesprekspartner(s) o informatie, argument of mening in het gesprek inbrengen

Jeugdliteratuur *is literatuur die specifiek geschreven is voor kinderen en adolescenten*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	**begrippen** kennen de begrippen: auteur, personage, hoofdpersoon, thema, verhaallijn, kinderboek. kennen de genres: strip, verhaal, poëzie, fantasie. **verhaaltechnieken** kunnen vertellen wat het probleem van de hoofdpersoon is en hoe dit bijdraagt aan de ontwikkeling van het verhaal. kunnen vertellen in hoeverre de vormgeving van het boek bijdraagt aan het begrip van de tekst.

	kunnen de verhaallijn navertellen. kunnen figuurlijk taalgebruik herkennen in een verhaal. kunnen vertellen waar een verhaal zich afspeelt. **beleving** kunnen relaties leggen tussen het verhaal en de werkelijkheid. kunnen vertellen welke emoties in een verhaal aan bod komen kunnen een gedicht parafraseren. kunnen spannende en humoristische passages aanwijzen in een verhaal.

Taalkunde *is de wetenschappelijke studie van natuurlijke talen.*

De leerlingen	Leerdoelen
eind groep 5	kennen de begrippen: taal, dialect, grammatica. kunnen vertellen wat verschillen en overeenkomsten zijn tussen mensentalen en dierentalen. kennen vertellen wat verschillen en overeenkomsten zijn tussen formele en informele taaluitingen.